

της **Αριάδνης Αλαβάνου**

Η χώρα βαδίζει προς την ολοκλήρωση μιας τρίτης δανειακής σύμβασης και των συνοδευτικών της όρων (μνημονίου), με την τέταρτη κατά σειρά μνημονιακή κυβέρνηση από το 2010. Η ιδιομορφία είναι ότι αυτή η τέταρτη κυβέρνηση ανέλαβε την κυβερνητική εξουσία ως “αντιμνημονιακή”, μόλις πριν από 6 μήνες, πράγμα που δηλώνει ότι η Ελλάδα έχει γίνει πράγματι η χώρα των θαυμάτων.

Λόγω του καταστροφικού οικονομικού και κοινωνικού χαρακτήρα της, όπως είναι πανθομολογούμενο, αυτή η νέα συμφωνία δεν είναι καθόλου σίγουρο ότι θα μπορέσει να εφαρμοστεί και ότι δεν θα την περιμένει εν τέλει ένα Grexit με τους όρους των δανειστών. Ένα ενδεχόμενο που καθημερινά αποκτά όλο και πιο πραγματική υπόσταση, όπως φανερώνει και η διαμάχη για τη βιωσιμότητα του δημόσιου χρέους. Η βαθιά ύφεση που είναι σίγουρο ότι θα επέλθει θα οξύνει αυτό το πρόβλημα, απαιτώντας και άλλα πακέτα “διάσωσης”. Η διέξοδος απ’ αυτή την περίπλοκη κατάσταση από πλευράς δανειστών είναι το σχέδιο του Σόιμπλε και της Κομισιόν για το τάιμ άουτ της Ελλάδας από την Ευρωζώνη.

Έτσι διαμορφώνεται η εξής εικόνα: το τρίτο μνημόνιο εμφανίστηκε από τον κ. Τσίπρα ως η μοναδική εναλλακτική για να αποφευχθεί το Grexit του Σόιμπλε ή η άτακτη χρεοκοπία. Ενώ, ακριβώς λόγω της εφαρμογής του τρίτου μνημονίου, καθημερινά θα αυξάνονται οι πιθανότητες ενός Grexit αλλά Σόιμπλε ή άτακτης χρεοκοπίας.

Ο κ. Τσίπρας και το κυβερνητικό επιτελείο του όχι μόνο δεν προετοίμασε, αντίθετα το περασμένο δμνηνο υπονόμωσε πρακτικά και πολιτικά την μοναδική εναλλακτική λύση που υπάρχει για τη διέξοδο απ’ αυτή την παγίδα: ένα σχέδιο εξόδου από την Ευρωζώνη και παύσης πληρωμών του δημόσιου χρέους, με ενημέρωση και κινητοποίηση της κοινωνίας. Δεν πρόκειται να κρίνουμε τις πράξεις τους ως “αριστερής κυβέρνησης”, αριστερός δεν γίνεται κανείς με την αυτοαναγόρευσή του, αλλά με τα έργα του. Ο κόσμος βρίσκεται από “αριστερούς” που τσακίζουν τον κόσμο της εργασίας, διεξάγουν επιθετικούς πολέμους και στηρίζουν φασιστικά ή ημιφασιστικά καθεστώτα. Αφήνεται αυτή η άχαρη αποστολή σε όσους καλλιεργούσαν την αυταπάτη της “αριστερής κυβέρνησης” τα τελευταία χρόνια, εθελουφλώντας. Και ξαφνικά έγιναν μετά Χριστόν προφήτες, αφού ο Α. Τσίπρας ανενδοίαστα παραχάραξε το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος.

Βεβαίως το κυβερνητικό επιτελείο δεν βάδιζε χωρίς σχέδιο. Το σχέδιο είχε τίτλο: “συμβιβασμός” με τους δανειστές, με βιτρίνα το “έντιμος”. Όλες οι κυβερνητικές ενέργειες είχαν τη σφραγίδα αυτού του σχεδιασμού: Υποβολή στους δανειστές διαδοχικών μνημονιακών προτάσεων εκ μέρους της κυβέρνησης, με ευτελισμό της λαϊκής αξιοπρέπειας που αποτελούσε δήθεν το κίνητρο. Προσφυγή σε δημοψήφισμα με παράλληλη αποδοχή των απαιτήσεων των δανειστών που υποτίθεται ότι τις έθετε στην κρίση του λαού. Το Όχι που έγινε Ναι μέσα σε μια ώρα, κατά τρόπο χαρακτηριστικά βοναπαρτικό, από τον Α. Τσίπρα, με πλήρη περιφρόνηση του συντάγματος που επιβάλλει τα αποτελέσματα των δημοψηφισμάτων να γίνονται νόμοι του κράτους. Αντί της στήριξης στη λαϊκή εντολή, στήριξη στα καταδικασμένα από λαό κόμματα και δημιουργία “εθνικού μετώπου υπέρ του ευρώ” με τους κατά Τσίπρα διεφθαρμένους, και τίμημα την πλήρη υπαγωγή της χώρας στις βουλήσεις των δανειστών και την καταλήστευσή της.

Ακολούθησαν πράξεις της πολιτικής ως θεάτρου: το φτηνό δράμα στις Βρυξέλλες όπου η κυβερνητική διαπραγματευτική ομάδα αντιμετώπισε “πραξικόπημα” των δανειστών.

Για κάθε λογικό άνθρωπο η συμπεριφορά των δανειστών ήταν, όμως, απολύτως προβλέψιμη. Η κυβέρνηση και ο κ. Τσίπρας όφειλαν να προετοιμαστούν και να ενημερώσουν τον ελληνικό λαό. Δεν εκπλήρωσαν ούτε αυτή τη στοιχειώδη δημοκρατική υποχρέωση. Και αν ο πρωθυπουργός υπέστη [πράγματι, μιας και γνωρίζουμε το ήθος των δανειστών] “εικονικό πνιγμό”, δεν φαίνεται να σκέφτηκε τον πνιγμό που θα υποστεί η χώρα, πριν βάλει την υπογραφή του.

Συνεπώς, η τρίτη απείρως βαρύτερη για τη χώρα δανειακή σύμβαση και οι όροι της ήταν μια ενέργεια εν πολλοίς προαποφασισμένη από το κυβερνητικό επιτελείο, εφόσον δεν υπήρχε η βούληση για αναμέτρηση με τους δανειστές και το εγχώριο οικονομικό κατεστημένο — και το δημοψήφισμα χρησιμοποιήθηκε ως αντιπερισπασμός. Ο Α. Τσίπρας είχε ανοίξει το δρόμο για την αποδοχή του ως “εθνικού ηγέτη”.

Κατασκευή “εθνικού ηγέτη”

Όπως ήταν σχεδόν βέβαιο ότι θα γίνει πολύ σύντομα μετά τις εκλογές, η χώρα εισήλθε σε μια νέα περίοδο πολιτικής κρίσης.

Το σύστημα –τα βαθύτερα κέντρα οικονομικής και πολιτικής εξουσίας– μπροστά στο πολιτικό αδιέξοδο με την κατάρρευση των παλιών πολιτικών κομμάτων, αλλά και στην αναμενόμενη κρίση του κυβερνώντος κόμματος που ξέσπασε με την υιοθέτηση του τρίτου μνημονίου, περνάει με ταχύτητα στη μοναδική εναλλακτική που έχει την τρέχουσα περίοδο: την κατασκευή ενός “εθνικού ηγέτη” στο πρόσωπο του Α. Τσίπρα και ό,τι αυτό συνεπάγεται στο πολιτικό επίπεδο.

Ο πρωθυπουργός, από λίγο πολύ πολιτικός απατεώνας που ήταν για τα κατεστημένα ΜΜΕ μέχρι τις 5 Ιουλίου, ξαφνικά, βάζοντας την υπογραφή του στο τρίτο μνημόνιο, έγινε Ελ. Βενιζέλος και Κ. Καραμανλής σε συσκευασία του ενός από το σύνολο του μιντιακού συστήματος. Αναθάρρησε ακόμη και ο αλήστου μνήμης αυριανισμός που τον καλεί να δημιουργήσει ένα προσωποπαγές κόμμα και να “καθαρίσει” τους “αποστάτες”.

Η λαϊκή φαντασία διεγείρεται με τους θρήνους για το καημένο το παιδί που το βασάνισαν στις Βρυξέλλες και, τι να κάνει, υπέκυψε. Μέσα απ’ αυτή τη μυθοπλασία εξαγνίζονται οι Σαμαράς, Βενιζέλος κ.ά., που κι αυτοί εκβιάζονταν και καταναγκάζονταν, αλλά ως πιο υποτελείς δεν το ομολογούσαν. Δεν λείπει και η απεύθυνση στους πιο απαιτητικούς αναγνώστες του νέου αφηγήματος : ο μικρός ήρωας που ταρακούνησε τα θεμέλια της ΕΕ και έφερε στην επιφάνεια τις ενδοευρωπαϊκές αντιθέσεις. Η πάντα έτοιμη να συνηκολογήσει οικόσιτη της ΕΕ αριστερά και οι μεταμοντέρνες παραλλαγές της χρειάζονται ένα θεωρητικό άλλοθι. Η Ελλάδα ως Ιφιγένεια που θυσιάζεται για να πνεύσει ούριος άνεμος αλλαγών στην ΕΕ.

Δεν υπάρχει κλισέ που να μην χρησιμοποιείται για να δικαιολογηθεί το τρίτο μνημόνιο και να απαλλαγεί από την ντροπή η κυβερνητική ηγεσία.

Ταυτόχρονα τα ίδια κέντρα εξαπολύουν μια εμετική επίθεση στους βουλευτές και τα στελέχη του Σύριζα που, επιδεικνύοντας αν μη τι άλλο πολιτική εντιμότητα, θέλουν να τηρήσουν τη δέσμευσή τους στον ελληνικό λαό. Επίθεση που αναπαράγουν στα κοινωνικά μέσα δικτύωσης, με το χειρότερο υβρεολόγιο, πολλά μέλη και στελέχη του ίδιου του Σύριζα. Είναι πραγματικά εντυπωσιακή η ταχύτητα με την οποία αποκαλύπτεται η βαθιά ηθική διάβρωση των πάλαι ποτέ “αριστερών”. Για πολλούς δεν αποτελεί έκπληξη.

Στην επιχείρηση αυτή συμμετέχει ενεργά ο ίδιος ο πρωθυπουργός και το πρωθυπουργικό περιβάλλον. Ο Α. Τσίπρας πήρε σαν προίκα του το γενναίο λαϊκό Όχι του 62% και με την αρωγή των ΜΜΕ επιχειρεί να δημιουργήσει μια απευθείας, προσωπική σχέση με τμήματα του λαού και ιδίως της νεολαίας, εκμεταλλευόμενος τη διενέργεια του δημοψηφίσματος και σμιλεύοντας το προφίλ του “βασανισμένου ηγέτη” που δεν θέλει, αλλά αναγκάζεται να εφαρμόσει την πολιτική των δανειστών και υπόσχεται να τη “μετριάσει”.

Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι το κατεστημένο θα θωπεύει τον υπό κατασκευή εθνικό ήρωά του όσο κάνει καλά τη βρόμικη δουλειά και παγιδεύει την κοινωνία. Θα είναι ο χαμερπής ήρωας της εποχής που η Ελλάδα μέσα στην Ευρωζώνη/ΕΕ γερνάει, παρακμάζει, γεννάει ανέργους, σκοτώνει τον κόσμο της εργασίας και χάνει το πιο μορφωμένο ανθρώπινο δυναμικό της. Θα είναι ο ήρωας αυτών που θα ξεκοκαλίζουν τα αποφάγια των νέων δανειακών συμβάσεων και των μνημονίων –ό,τι θα αφήνουν οι μεγάλοι παίκτες- των σιελορροϊκών ασπασμών του Γιουνκέρ, αυτού του συρφετού που παίρνει παχυλούς μισθούς από τα δανεικά που πληρώνει ο ελληνικός λαός και ωρύεται από τηλεοράσεως για τον “εθνικό σκοπό της παραμονής στο ευρώ”. Θα είναι ο ήρωας όλων εκείνων από τον Σύριζα-ΕΚΜ που θέλουν να μοιραστούν τα προνόμια της κυβερνητικής εξουσίας πάνω απ’ όλα. Και η Χρυσή Αυγή, ή οποιαδήποτε άλλη εθνικιστική, ακροδεξιά κατασκευή που θα βγάλει η πολιτική κρίση στον αφρό, θα παραμονεύει στη γωνία.

Μπορεί να καταμετρήσει κανείς πολλές χώρες της ΕΕ όπου τα πράγματα πήραν αυτό το δρόμο.

Πώς πορεύεται η ριζοσπαστική και κομμουνιστική αριστερά σ’ αυτό το νέο τοπίο;

Η ανατροπή που σηματοδοτεί το πέρασμα στη νεοφιλελεύθερη πολιτική ενός κόμματος με προέλευση την ριζοσπαστική αριστερά που κατέκτησε την κυβερνητική εξουσία, σε μια χώρα που υφίσταται βίαια, εξωτερική νεοφιλελεύθερη προσαρμογή είναι σημείο των καιρών και μια σεισμική δόνηση, της οποίας γίνονται αισθητά τα πρώτα ωστικά κύματα. Βάζει σε πρακτική πλέον δοκιμασία πολλές απόψεις που αναπτύχθηκαν τα τελευταία χρόνια περί “αριστερής κυβέρνησης”. Αποτελεί μία ακόμη προειδοποίηση ότι το ευρώ καταβροχθίζει τα “αριστερά παιδιά” του, με αρκετούς αποδέκτες, και πιο επικίνδυνο το ακροδεξιό άκρο του πολιτικού φάσματος. Ανοίγει το δρόμο για άδηλες προς το παρόν πολιτικές και κοινωνικές ανακατατάξεις, ακόμη και για το ενδεχόμενο μιας μορφής βοναπαρτισμού. Ενώ σε ιδεολογικό και συμβολικό επίπεδο γεννάει την αναγκαιότητα να δοθεί μάχη για τις αξίες και ιδέες της αριστεράς που έχουν παραχαραχθεί.

Όλα αυτά δεν είναι καινούργια. Συζητιούνται εδώ και καιρό. Η απτή εμπειρία όμως δημιουργεί μια άλλη κατάσταση που, απ’ ό,τι φαίνεται, δεν είναι εύκολο να συνειδητοποιηθεί και όλοι βαδίζουν ακόμη με την παλιά περπατησιά. Στο χώρο της μαχόμενης αριστεράς, πράγματι ακολουθείται πορεία ως συνήθως, τουλάχιστον μέχρι αυτή τη στιγμή.

Το ΚΚΕ, έχοντας επιλέξει μια ιστορικά ιδιόμορφη θέση που το αποπλίζει, εφόσον αρνείται, στο όνομα της σοσιαλιστικής κοινωνικής ανατροπής, να μπει μπροστά στις δημοκρατικές αντιιμπεριαλιστικές ρήξεις που φέρνει ως απαίτηση η συγκυρία και η έξοδος από την κρίση προς όφελος των εργαζομένων, μοιάζει να αντιμετωπίζει τις εξελίξεις σαν ένα σύνηθες επεισόδιο μιας γραμμικής πορείας στο πλαίσιο της αστικής πολιτικής και αναδιάταξης του πολιτικού σκηνικού.

Οι διαφωνούντες του Σύριζα, που είναι στο επίκεντρο των τρεχουσών εξελίξεων, προς το παρόν υιοθετούν τη συγκεκριμένη θέση “κατά των μνημονίων, αλλά υπέρ της μνημονιακής κυβέρνησης”. Λένε ότι θα αγωνιστούν ώστε το τρίτο μνημόνιο να αποτελέσει “παρένθεση” για τον Σύριζα σε αντίστιξη με την “αριστερή παρένθεση του Σύριζα”. Δίνουν την εντύπωση ότι θα συνεχιστεί όπως παλιά η εσωκομματική αντιπαράθεση / συζήτηση και θα λυθεί χωρίς δραματικές κινήσεις. Πρακτικά αφήνουν τον Α. Τσίπρα να χειραγωγεί τα πράγματα με τη βοήθεια των ΜΜΕ, και τα ριζοσπαστικά τμήματα της κοινωνικής βάσης του Σύριζα μετέωρα και ευάλωτα.

Το ότι οι διαφωνούντες δεν αποτελούν ρεύμα με ενιαίες απόψεις, ιδίως όσον αφορά το κομβικό για τη χώρα μας θέμα της Ευρωζώνης/ΕΕ, εξ αντικειμένου επιφορτίζει με μεγαλύτερες ευθύνες τις μικρότερες δυνάμεις της ριζοσπαστικής αριστεράς, επειδή ακριβώς έχουν τεκμηριωμένα, σαφή και κοινή θέση στο θέμα της ρήξης με το ευρώ και την ΕΕ. Ευθύνες υπό την έννοια της συγκρότησης μιας αυτοτελούς,

μετωπικής, προγραμματικής παρουσίας στο πολιτικό γίγνεσθαι.

Δυστυχώς, για πολλοστή φορά, αυτές οι δυνάμεις της ριζοσπαστικής αριστεράς βρίσκονται σε μια κατάσταση αδυναμίας να διαμορφώσουν κοινό βηματισμό, να προβάλλουν δυναμικά και ενιαία την εναλλακτική λύση. Αναλώνονται σε ατέρμονες εσωτερικές συζητήσεις και σχέδια επί χάρτου, παράλληλες, ή και ανταγωνιστικές, κινήσεις, θολώνοντας από ποικίλες πλευρές το πολιτικό στίγμα που διαμορφώθηκε τα τελευταία χρόνια: την αναγκαιότητα του πολιτικού μετώπου για την αποδέσμευση από την Ευρωζώνη και την ΕΕ, με όλο το δημοκρατικό και κοινωνικό/ταξικό περιεχόμενό του και την άρρηκτη σχέση του με τη διέξοδο από την κρίση.

Είναι ειρωνικό ότι αυτό γίνεται ακόμη και τώρα που η πεντάμηνη διελκυστίδα κυβέρνησης-δανειστών και η κατάληξή της στο τρίτο μνημόνιο έθεσε στη δημόσια συζήτηση έντονα την έξοδο από την Ευρωζώνη. Κυρίως με πρωτοβουλία των κυρίαρχων δυνάμεων και εξαιτίας των όλο και πιο βαθιών αντιθέσεων τους. Όπως μαρτυρεί και η πρόσφατη πρόταση του Φ. Ολάντ για κυβέρνηση και κοινοβούλιο της Ευρωζώνης, που προκάλεσε αντιδράσεις σ' όλη την ΕΕ.

Το πολιτικό κενό το οποίο αφήνει η επίσημη πλέον μετατόπιση του Σύριζα στη νεοφιλελεύθερη πολιτική, το οποίο θα διευρύνεται όσο η εργαζόμενη πλειοψηφία θα νιώθει στο πετσί της και το τρίτο μνημόνιο, θα δημιουργήσει το περιβάλλον για νέες ανακατατάξεις σε όλο το πολιτικό φάσμα. Όμως, όπως φαίνεται, για μια ακόμη φορά, οι επερχόμενες κοινοβουλευτικές εκλογές – για τις οποίες τον πρώτο λόγο θα έχει, βεβαίως, η τρόικα– θα είναι το κύριο μέσο αναδιάταξης και στοίχισης δυνάμεων, σε συνθήκες που ο λαϊκός παράγοντας και οι μαχόμενες αριστερές δυνάμεις δύσκολα θα επηρεάσουν.

Χρειάζεται πολύ μεγάλος αγώνας δρόμου και υπερβάσεις για να ανταποκριθούν, έστω και ασύμμετρα, στην πρόκληση της τρέχουσας περιόδου: την καθημερινή αντίσταση στην εφαρμογή της πολιτικής των δανειστών και την αλληλένδετη μ' αυτήν πολιτική και κινηματική συγκρότηση του μετώπου ρήξης και εξόδου από την Ευρωζώνη, με βασική διάσταση αυτού του αγώνα την υπεράσπιση της δημοκρατίας, της λαϊκής κυριαρχίας και των συμφερόντων των εργαζομένων.

Είναι θετικό το ότι σε αρκετές ευρωπαϊκές χώρες διαμορφώνεται πράγματι ένα ευνοϊκό περιβάλλον. Όχι όπως το παρουσιάζει η ηγετική ομάδα του Σύριζα, ως παράγοντα αλλαγής της ΟΝΕ, αλλά ως ενίσχυση της αντίληψης, ιδίως με βάση την εμπειρία της Ελλάδας, ότι η ΟΝΕ και η ΕΕ δεν αλλάζουν και ότι η αριστερά και τα λαϊκά κινήματα πρέπει να υιοθετήσουν στρατηγικές εξόδου απ' αυτούς τους μηχανισμούς. Υπάρχουν βάσιμοι λόγοι να πιστεύει κανείς ότι το επόμενο χρονικό διάστημα θα υπάρξει άφθονη τροφή για σκέψη και νέους προσανατολισμούς.

Πηγή: Σχέδιο Β